

(/)

[🏠 \(/\)](#) > [Diverse \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84) > [Bøger \(https://www.historie-online.dk/boger\)](https://www.historie-online.dk/boger)> [Anmeldelser \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5) > Kampen om gaderne

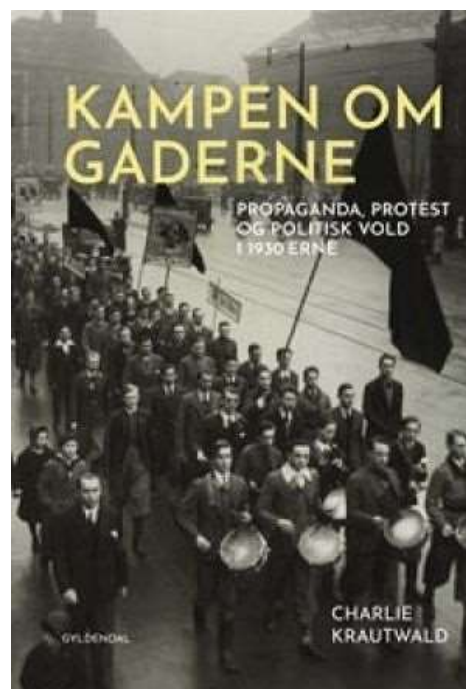
Kampen om gaderne

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 244*Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>Aktiviteten kan ses på [https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne)[gaderne](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne)) **in** ([https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-](https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne&title=)[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne&title=](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/kampen-om-gaderne&title=))**Charlie Krautwald****Kampen om gaderne. Propaganda, protest og politisk vold i 1930'erne****Gyldendal, ill., 352 sider, 349,95 kr.***Af Christen Bonde*

Utallige faghistoriske tolkninger har siden anden halvdel af 1970'erne med dramatisk patos betonet, at det danske demokrati var truet i starten af 1930'erne, ligesom det var tilfældet over store dele af Kontinentaleuropa på samme tid. Den ellers blodfattige danske politiske historie blev en del af årtiets nervepirrende drama.

Demokratifjender som kommunister, nazister og fascister var synlige i gadebilledet. Men pludselig slår det læseren, at truslen aldrig bliver konkretiseret af historikerne. Hvad, hvad, hvor og hvordan må husere i læsernes fantasi og fornemmelser.

I bogen Kampen om gaderne afviser Charlie Krautwald, at en sådan trussel – hvis den en nogensinde har eksisteret – skulle have kommet fra de allermest synlige politiske grupperinger: De unge, ideologisk vakte, der halv- og heluniformede marcherede gennem byerne med slagsmål med politi eller andre unge politisk hærdede i kølvandet.

De uniformerede unge var fra Socialdemokratisk Ungdom (DSU), Kommunistiske Ungdom (DKU) og Konservativ Ungdom (KU), hvor de sidstnævnte var de sidste til at trække i uniformer (1932). KU optager en uforholdsmæssig stor del af opmærksomheden i bogen, måske fordi forfatteren tidligere har fokuseret på venstrefløjens unge i bogen Kampklar (2020).

De marcherende unge var et byfænomen, især i København hvor hele kvarterer eller bydele så at sige tilhørte et bestemt parti – Frederiksberg var konservativ, mens Nørrebro tilhørte venstrefløjen osv. I andre byer var billedet mere broget.

I den danske historikertradition er de uniformerede politiske kamporganisationer med deres martialske udtryk og opstrakte højrearm fjender af demokratiet – især gælder det DKU og KU. Omvendt argumenterer Krautwald for, at gadeurolighederne med de unge mennesker var en del af demokratiets udvikling. Partipropaganda og valgagitation var mere bombastisk og ophedet dengang, hvor fænomenet var nyt og uprøvet, og det politiske styre blevet et massefolkestyre, end det blev tilfældet efter Anden Verdenskrig – en verden, vi genkender. Grundlæggende er tankerne dog de samme med valgplakater, brug af alskens moderne kommunikationsmidler, uddeling af pjecer, demonstrationer osv.

Derfor må fortællingen om de Onde demokratifjender mod de Gode demokrater opfattes som forsimplet, historien var mere nuanceret. En manikæisk fortælling om dansk politik i 30'erne lagde bånd på sindene fra midten af 1960'erne og i hvert fald fire årtier frem. År senere har yngre historikere som Christian Egander Skov, Kristina Krake, Charlie Krautwald og flere andre nuanceret billedet af dansk politik i 30'erne.

Den ferske fortælling, som Krautwald gør op med, er måske mest synlig i tilfældet de konservative, selvom han ikke opridser den tradition, han gør op med. Her var partiformand John Christmas Møller den Gode, den bekræftende undtagelse blandt de borgerlige, kan man sige. Ole Bjørn Kraft fik af historikerne i anden halvdel af 1900-tallet tildelt rollen som den Onde, den buldrende halvfascist, der senere blev udenrigsminister. Det var angiveligt Kraft, som de ungkonservative ridebestøvede lømler fik deres tossede idéer fra, mens Christmas Møller stod lodret imod al deres uvæsen.

Nu viser Charlie Krautwald, at John Christmas Møller og det konservative moderparti i det hele taget fik stor gavn af Konservativ Ungdoms propagandavirksomhed og i vidt omfang støttede dem langt op i årtiet, mens de unge hentede deres idéer om moderne valgagitation i et massedemokrati fra netop Ole Bjørn Kraft.

Den velskrevne bog analyserer mange demonstrationer og marcher i dybden, og forfatteren hiver undervejs mange gode pointer og iagttagelser op af hatten. Interessant er det også, når forfatteren samlæser udviklingen af politiet fra kommunalt styret natvægtervæsen til professionelt statsligt organ med de unges kamp om gaderne. Forfatteren påstår ingen direkte årsagssammenhæng, men det står klart, at der var en forbindelse.

Charlie Krautwald har skrevet en god bog, hvor dens tolkning maser sig overbevisende ind i historien om den angiveligt konsensusprægede danske politiske kultur – en ny, velargumenteret tolkning af sit emne og en væsentlig nuancering af det bredere politiske billede i samtiden. Alt sammen fint illustreret og skrevet på et lydefrit dansk, der virker upåklageligt uden at gøre væsen af sig.

[Historie-online.dk, den 12. marts 2025]

SE RELATEREDE ARTIKLER

I FAMILIENS NAVN

(<https://www.historie-online.dk/boger/i-familiens-navn>)

ANGEL WINGS 7: MIG MADNESS

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse->